

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی

عیوب جسمی که در هنگام تولد یا قبل از آن مشاهده میشود بعنوان ناهنجاریهای مادرزادی تلقی می‌شود. بطور کلی شناخت تفاوت میان عیوبی که در طول رشد بچه در رحم شکل می‌گیرد و عیوبی که در پیدر و مادر وجود دارد و از طریق ژن به بچه منتقل میشود، بسیار متداول و حیاتی اهمیت است.

عیوبی که از طریق ژن منتقل میشوند بعنوان عیوب نهادی و یا عیوب وراثتی موسومند. انسان بعنوان یک موجود زنده بیش از سایر حیوانات و گیاهانی که در رده پائین‌تر از او قرار

معلولیت و ناهنجاریها

دارند مستعد نواقص مادر زادی می باشد. زیرا تکامل جنینی او در مقایسه با سایر حیوانات و گیاهان بسیار پیچیده تر است و بنابراین استعداد بروز نقص در آن زیاد تر می باشد. امروزه تعداد روز افزونی از بچه ها با خطراتی مواجه هستند که برخی از آنها در طول مدت حاملگی و برخی دیگر در زمان تولد بروز میکنند و همچنین تعداد زیادی از بچه ها با تحمل عیوب مادر زادی رشد کرده و زندگی میکنند.

آنطور که تخمین زده شده است از هر ۵ بچه یک نفر دچار نقص مادرزادی است که نقص جسمی و پاروانی او بسیار حاد و شدید بوده و همچنین تعداد بسیار زیادی از بچه ها با نقصهای جزئی زاده میشوند. تا همین اواخر بیشتر می رسید که بسیاری از عیوب بچه ها بی درمان باشد ولی امروزه این امکان وجود دارد که برخی از این عیوب درمان شوند (ویا حتی از بروز آنها جلوگیری شود) دانش روز افزون طب و جراحی ما را قادر می سازد که با این ناراحتیها مبارزه کنیم و همچنین علت بروز آنها را دریابیم.

بچه هایی که بیشتر از همه آسیب پذیر هستند.

عیوب جسمانی بیش از همه در میان بچه هایی که در هنگام تولد نارس هستند (بچه هایی که هنگام تولد کمتر از پنج و نیم پوند وزن دارند) و بچه هایی که مادران آنها هنگام وضع حمل به دیابت و سرخچه مبتلا هستند بسیار متداول است اگر نقص مادر زادی جنین شدید باشد میتوان با قبول ریسک سقط جنین فوری در مراحل اولیه رشد، آنرا از رحم خارج کرد.

عوامل بسیار زیادی که ایجاد کننده عیوب مادر زادی هستند قبلاً شناخته شده اند و عوامل جدیدی نیز منداوماً شناخته میشوند. بارها گفته شده است که همه انواع عیوب مادر زادی در میان بچه هایی که مادران آنها مسن تر هستند متداول است اما در بسیاری از موارد تجزیه و تحلیل های آماری نتوانسته اند درستی این مطلب را به اثبات رسانند (مثلاً افزایش سن مادر احتمالاً با ایجاد بیماری مونگولیزم در ارتباط است). اگر چه در گذشته تصور میشد که اولین بچه برای ابتلای به عیوب مادر زادی مستعد تر است اما به نظر میرسد که ترتیب تولد بچه ها یعنی اینکه در خانواده بچه ای اول متولد شده باشد یا دوم و یا بعد از آن هیچ تاثیری در بوجود آمدن عیوب مادرزادی ندارد و این نظریه احتمالاً "یک سوء تعبیر آماری بوده که در بیماریها در بین بچه های اول منداولتر است و این بیماریها عبارتی از کجی لکن خاصه. برخی از انواع عیوب مربوط به ستون فقرات و بیماریهای مربوط به جمجمه مثل هیدروسفالی (بزرگ شدن غیر طبیعی جمجمه که علت تجمع مایه دماغی نخاعی در داخل جمجمه می باشد) و آنسفالی (ناقص الخلقه ای که جمجمه اش فاقد بافت عصب باشد).

بیماری نادراکوند رولازی که به ترکیب غضروفها و اسخوانها مربوط شده و منجر به کوتولگی میگردد، در میان بچه هایی که پدران آنها مسن تر هستند بیشتر دیده میشود. البته عوامل ژنتیکی در ایجاد عیوب مادر زادی موثر هستند ولی تاثیر عوامل مطلقاً وراثتی تنها در برخی موارد مشاهده میشود. هنگام حاملگی هر فرد به تعداد مساوی از پدر

لطفاً " ورق بزنید

و مادر خود کروموزوم دریافت می کند هر کروموزوم شامل صدها ژن می باشد که این ژنها مسئولیت خصوصیات فردی و رشد بچه را به عهده دارند. ژنها جفت به جفت به یکدیگر چسبیده و بازده اثر آنها در انسان بستگی به این دارد که غالب باشند یا مغلوب ژن غالب که با یک ژن مغلوب جفت شده است دائماً اثر ژن مغلوب را دفع کرده و از بین میبرد بعنوان مثال ژن چشم قهوه ای (ژن غالب) با ژن چشم آبی (ژن مغلوب) جفت شده و در نتیجه فرد با چشم قهوه ای بوجود می آید. فقط زمانیکه دو ژن مغلوب (درمثالی که گفته شداگر پدر و مادر هر دو دارای چشمهای آبی باشند) بایکدیگر جفت شوند خصوصیات ظاهری آنها آشکار خواهد شد.

عوامل ژنتیکی در بسیاری از عیوب مادر زادی متداول از جمله شکاف کام دهان، لب شکری، مونگولیزم، آنسفالی واسپینا بی فیدا (ضایعهای درستون فقرات که در نتیجه یکی نشدن کامل قوسهای مهرهای درخط وسط میباشد) دخالت دارند. درحالیکه ما درباره زمینه ژنتیکی عیوب مادر زادی درحال کسب اطلاعات بیشتر و بیشتری هستیم این مسئله قابل توجه است که احتمالاً پدر و مادراهائی که دارای یک بچه ناقص الخلقه هستند شاید این

بنابراین احتمال انتقال بیماری از طریق ژن غالب براساس محاسبات ریاضی یک در دو و از طریق ژن مغلوب یکدر چهار میباشد.

بعضی از افراد دارای استعدادی هستند که میتوانند یک بیماری را از طریق ژن منتقل کنند بدون آنکه بیماری بر روی خود آنها اثری داشته باشد.

این افراد اصطلاحاً بعنوان "حامل" نامیده میشوند.

روز بعثت پیامبر آغازی بر پایان
ظلم و جهل و فساد و نویدی بر
همهء ستمدیدگان جهان است.

از بیماریهای چشم در بچه‌ها ایجاد گردد. فشارهای مکانیکی وارد بر جنین که توسط اعمال ترکیبی و عضلانی رحم بوجود می‌آید در برخی موارد باعث کجی لگن خاصره و جلوگیری از رشد طبیعی دست و پا میگردد. آزمایشات دقیق روی حیوانات نشان می‌دهد که اگر حرکات در داخل رحم توسط وسائل مصنوعی یا طبیعی کاملاً محدود شود، میتوان عیوب مادرزادی را در بچه‌ها بطور دلخواه ایجاد کرد.

مواقع خطرناک برای استفاده از اشعه ایکس

در سه ماهه اول حاملگی تماس مادر با تشعشعات نفوذکننده میتواند به ناقص شدن جنین منجر گردد. استفاده از اشعه ایکس در این مدت واقعا "خطرناک است و بایستی از آن جلوگیری شود.

حتی عکس برداری معمولی از سینه توسط اشعه ایکس بایستی تا هفته بیستم حاملگی به تعویق افتد.

مصرف برخی از داروها نیز در طول مدت حاملگی باعث ایجاد عیوب مادرزادی میشود و از زمانیکه استفاده از تالیدومید (ترکیب مسکن و خواب آوری که مصرف آن در اوائل حاملگی باعث اختلالات رشد جنین بخصوص در اندامها میشد) عواقب ناگواری را بار آورده. اکثر مراکز دارویی اعلام کردند که استفاده از هرگونه دارو در اوایل حاملگی مطلقاً "خطرناک است. متأسفانه برخی از مصیبت‌های وارده زمانی ایجاد میشود که زن حامله فقط برای یکبار از داروهایی که خیلی برای او مضر

استعداد در آنها باشد که بچه دیگری با همان شرایط بوجود آورند.

از میان همه بیماریهای عفونی بیماری سرخچه که توسط ویروس ایجاد میشود بعنوان بدترین بیماری که مادران هنگام حاملگی به آن مبتلا میشوند شناخته شده است این بیماری می‌تواند بچه را به کوری، کری و ناراحتی‌های قلبی دچار سازد.

خطرناکترین دوره این بیماری سه ماه اول حاملگی است یعنی زمانیکه احتمال بوجود آوردن یک بچه ناقص الخلقه برای مادر مبتلا به سرخچه ۱۰ تا ۲۰ درصد میباشد. علت اینکه بچه در این زمان برای ناقص الخلقه شدن بسیار مستعد می‌باشد این است که در این مرحله اندامهای حیاتی او در حال رشد و شکل‌گیری است.

ویروسی که باعث ایجاد سرخچه میگردد بخصوص در اوایلین ماه حاملگی یعنی زمانیکه زن نمیداند که حامله شده است برای جنین بسیار مضر میباشد. واکسن این بیماری هم اکنون در دسترس بوده و در برخی کشورها دختران دانش‌آموز مرتباً واکسینه میشوند تا اینکه قبل از ازدواج و بچه‌دار شدن در مقابل ویروس بیماری سرخچه مصونیت پیدا کرده باشند.

با وجودیکه ماهنوز نمی‌دانیم که آیا سایر ویروسها هم می‌توانند در جنین نقصی بوجود آورند یا نه ولی این امکان وجود دارد که حتی بیماریهایی نظیر آنفلونزا نیز میتوانند باعث ایجاد عیوب مادرزادی شوند. آنطور که مشاهده شده است یک بافت سلولی کوچک بنام توکسوپلازما منحصرأ باعث میشود که عیوب مادرزادی مختلف به خصوص هیدروسوفالی میکروسوفالی (کوچکی غیر طبیعی جمجمه) و برخی

بیماریها دخالت داشته باشند .

بعنوان مثال چراعیوب مادرزادی درنیمه غربی بریتانیا ازنیمه شرقی آن بیشتر است ؟ وازطرفی درمورد آب و هوامی توان گفت که چرا برخی ازعیوب مادرزادی درتابستان متداولتر هستند وبرخی دیگر درزمستان؟ بنابراین واضحاست که قبل ازتعمیم هرنوع ارزیابی دراین مورد ، مطالعات بسیار وسیعتری لازم است .

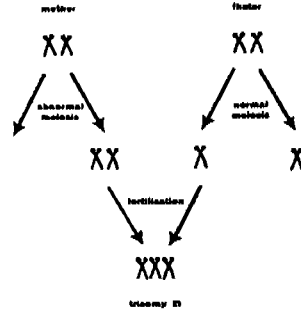
طبقه بندی عیوب مادرزادی مشکل است و به قابلیت های شخصی مربوط میشود . ولی با وجود این چندنوع ازاین بیماریها بطورکلی طبقه بندی شده اند .

بعنوان مثال برخی ازاین عیوب عمده هستند مانند :

نداشتن دست وپا وکلیه و یا بروزنقص در اعضای کوچک بدن وبرخی دیگرسبکترهستند مانند بهم چسبیدگی کلیهها مانند کلیه نعل اسبی (دوکلیهای که ازیک طرف به یکدیگر وصل شده و شبیه نعل اسب می باشند) ویا بهم چسبیدگی استخوانها درمحلگی که باید از یکدیگر جدا باشند ، بروز اعضای اضافی در بدن مانند وجود انگشت اضافی در دست وپایا . عیوب تجزیه اعضای بدن مانند لب شکری شکاف کام دهان واسپینایی فیدا وبالاخره عیوب پنهان شدگی اعضا مانند : باقی ماندن یکی از بیضما درداخل شکم . از آنجا که بیماریهای مادرزادی اغلب درحال افزایش می باشند ، کشف یک بیماری میتواند زمینهای باشد برای تحقیق درباره سایر بیماریها . ازاین جهت مطالعه و بررسی عیوب مادرزادی براساس سیستم وترتیب پیدایش آنها آسانتر است .

هستند استفاده کند . اما بااستفاده ازداروها به مقدار مختصر ، اگر مسئلهای بوجود آیددرمان آن ممکن است چندان مشکل نباشد .

گاهی اوقات داروهائی که

برای جلوگیری ازسقط جنین به مادر داده میشود میتواند عیوب مادرزادی مختلفی راایجادکند مانند بدنیآ آمدن نوزاد دختر مردنما ازطرفی احتمالاً" یک نوع سرطان رحم که شاید دراثر استعمال دارو ایجاد میشودممکن است بعد از دوران بلوغ و دربرخی از دختران بروزکند . همچنین مشاهده شدهاست که استفاده ازدارو های استروئید (نام عمومی ترکیباتی که شامل استرولها وبسیاری ازهورمونهای قشری فوق کلیه وغدد جنسی میشود) توسط زنان حامله باعث ایجاد بیماری شکاف کام دهان درجه میشود .

سرانجام آخرین عوامل ایجاد کننده عیوب مادرزادی رامیتوان بصورت عوامل جغرافیائی عوامل اجتماعی وعوامل فصلی طبقه بندی کرد بطورکلی میتوان گفت بروز عیوب مادرزادی در طبقات پائین اجتماع روبه افزایش است .

بوضوح دیده میشودکه دراکثر کشورها مرگ و میردراثر بیماریهای مادرزادی درمیان قشر های پائین اجتماع بیشتر است ناقشرهای مرفه عوامل جغرافیائی نیز ممکن است درایجاداین